

Szkockie przygotowania do wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej

Data ostatniej aktualizacji: 06/03/19.

Wstęp

Wielka Brytania (w tym Szkocja) może wkrótce opuścić Unię Europejską - najwcześniej może się to odbyć 29 marca 2019 r. Proces opuszczenia Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię zwany jest również brexitem.

Nadal nie do końca wiadomo, w jaki sposób przebiegać będzie wyjście Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej oraz czy do niego dojdzie ([dalsze informacje dostępne są na stronie internetowej rządu Szkocji](#)). Pomimo istniejącej niepewności rząd Szkocji współpracuje z rządem Wielkiej Brytanii oraz innymi organami publicznymi i podejmuje kroki mające na celu przygotowanie się na potencjalne skutki wyjścia z Unii Europejskiej dla obywateli i przedsiębiorstw szkockich. Niniejsza strona uwzględnia dwa główne scenariusze: opuszczenie Unii Europejskiej na podstawie umowy o wystąpieniu i z okresem przejściowym oraz opuszczenie Unii Europejskiej bez porozumienia.

Niniejsza strona przygotowana przez rząd Szkocji zawiera informacje, co opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię może dla Ciebie ogólnie oznaczać, jak może zmienić się zaopatrzenie w żywność i leki oraz jakie skutki mogą odczuć obywatele UE mieszkający w Szkocji.

[Na stronie internetowej rządu Wielkiej Brytanii znajdują się również dalsze informacje](#) dotyczące wyjścia z Unii Europejskiej i kwestii zastrzeżonych pozostających w kompetencji parlamentu brytyjskiego.

Należy zwrócić uwagę, że niektóre informacje, do których odsyłają odnośniki, są jedynie dostępne w języku angielskim. Jeżeli potrzebujesz ich tłumaczenia, skontaktuj się z właściwym organem.

Obywatele UE mieszkający w Szkocji i ich sytuacja po wyjściu z UE

Opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię (brexit) może mieć wpływ na życie osób mieszkających w Szkocji, w tym na prawa obywateli UE.

Obywatele UE obecnie mieszkający w Wielkiej Brytanii będą musieli zarejestrować się w programie EU Settlement Scheme do 30 czerwca 2021 r., jeżeli będą chcieli nadal mieszkać na terenie Wielkiej Brytanii po tym terminie. Możliwość złożenia wniosku o rejestrację przysługuje tym obywatelom UE, którzy do grudnia 2020 r. wykażą, że mieszkają w Wielkiej Brytanii. Wniosek o rejestrację w programie EU Settlement Scheme dotyczy również obywateli:

- Norwegii
- Islandii
- Liechtensteinu
- Szwajcarii

System prowadzi rząd brytyjski. Możliwość składania wniosków istnieje od 30 marca 2019 r. Proponowana opłata za nadanie statusu osoby osiedlonej zostanie zniesiona, a aplikacje będzie można złożyć nieodpłatnie.

[Na stronie internetowej GOV.UK](#) znajdują się dalsze informacje dotyczące programu EU Settlement Scheme, w tym:

- jak złożyć wniosek,
- kto powinien złożyć wniosek,
- kiedy należy złożyć wniosek,
- jaki status zostanie nadany,
- Twoje prawa,
- informacje dotyczące obywateli UE z prawem stałego pobytu lub pozwoleniem na pobyt na czas nieokreślony,
- informacje dotyczące obywateli UE poniżej 21 roku życia.

Rząd Szkocji będzie, za pośrednictwem Citizens Advice Scotland, (biur porad obywatelskich) świadczył porady i wsparcie w tym zakresie. Wkrótce będzie można uzyskać dalsze informacje w tej kwestii. Usługi te świadczone będą od kwietnia 2019 r.

Odrębnym ustaleniom podlegają obywatele Irlandii, którzy [będą nadal mogli korzystać ze wspólnej strefy podróżowania \(Common Travel Area\)](#).

Oznacza to, że żaden obywatel Wielkiej Brytanii ani Irlandii nie będzie musiał ubiegać się o nadanie statusu osoby osiedlonej w Irlandii lub Wielkiej Brytanii w celu ochrony swoich uprawnień. Prawo do pracy, studiowania, korzystania z ubezpieczeń społecznych i usług publicznych zostanie zachowane dla obywateli Wielkiej Brytanii i Irlandii na zasadzie wzajemności.

Obecne uzgodnienia w kwestii podróży między Wielką Brytanią a Irlandią również będą w pełni chronione i utrzymane w mocy. Dotyczy to między innymi nieograniczonego ruchu przez granicę lądową między Irlandią Północną a Republiką Irlandii.

Wyjście bez porozumienia

Rząd Wielkiej Brytanii [opublikował dokument programowy](#) dotyczący ochrony praw obywateli UE w przypadku braku porozumienia z Unią Europejską w sprawie wyjścia Wielkiej Brytanii. Dokument ten dotyczy jedynie tych obywateli UE, którzy przebywają w Wielkiej Brytanii przed 29 marca 2019 r.

Jeżeli wyjście nastąpi bez porozumienia, obywatele UE obecnie mieszkający w Wielkiej Brytanii będą musieli zarejestrować się w programie EU Settlement Scheme do grudnia 2020 r. (a nie do czerwca 2021 r., który obowiązywać będzie na wypadek osiągnięcia porozumienia), jeżeli zamierzają pozostać w Wielkiej Brytanii po grudniu 2020 r. Możliwość złożenia wniosku o rejestrację przysługuje tym obywatelom UE, którzy do grudnia 2020 r. wykażą, że mieszkają w Wielkiej Brytanii. Wniosek o rejestrację w programie EU Settlement Scheme należy również składać, jeżeli jest się obywatelem:

- Norwegii
- Islandii
- Liechtensteinu
- Szwajcarii

Szczegóły dotyczące składania wniosku znajdują się powyżej.

Dalsze informacje

Dalsze informacje możesz uzyskać na następujących stronach internetowych:

- [GOV.UK - Dalszy pobyt w Wielkiej Brytanii po wystąpieniu z Unii Europejskiej](#) - narzędzie, które na podstawie Twojej sytuacji osobista określi, jakie wnioski należy złożyć
- [GOV.UK – Prawa obywateli UE i program EU Settlement Scheme](#)
- [GOV.UK – Informacje dotyczące wiz, dowodów rejestracyjnych i pozwoleń na pobyt członków rodziny](#)
- [Dokument programowy rządu Wielkiej Brytanii dotyczący praw obywateli UE w przypadku wystąpienia z Unii Europejskiej bez porozumienia](#)
- [Komisja Europejska – Prawa obywateli UE a brexit](#)
- [System EU Settlement Scheme – zestaw narzędzi dla pracodawców](#) – pomoc dla pracodawców w udzielaniu obywatelom UE porad, jak ubiegać się o status osoby osiedlonej
- [System EU Settlement Scheme – zestaw narzędzi dla liderów społeczności lokalnych](#) – pomoc dla społeczności lokalnych w udzielaniu obywatelom UE porad, jak ubiegać się o status osoby osiedlonej
- [Citizens Advice Scotland – Pobyt w Wielkiej Brytanii po brexicie](#)
- [Law Society of Scotland \(Szkockie Stowarzyszenie Adwokackie\)](#) – strona umożliwiająca wyszukanie prawników specjalizujących się w prawie imigracyjnym

- [Office of the Immigration Services Commissioner \(Urząd komisarza ds. służb imigracyjnych\)](#) – strona umożliwiająca wyszukanie doradcy ds. imigracji w Twojej okolicy

Konsulaty w Szkocji

Poniżej znajdują się dane kontaktowe konsulatu Twojego kraju w Szkocji:

[Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej](#)

2 Kinnear Rd, Edinburgh EH3 5PE

Tel.: 0131 552 0301

Adres e-mail: edinburgh@msz.gov.pl

Żywność i napoje po wyjściu z Unii Europejskiej (dostawy żywności, prawo dotyczące żywności)

Opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię (brexit) może mieć wpływ na życie osób mieszkających w Szkocji, w tym na kwestie dostaw żywności i napojów.

Dostawy żywności

Żywność i napoje w Szkocji są w większości produkowane na terenie Szkocji lub pozostałych krajów Zjednoczonego Królestwa, jednakże część jest sprowadzana z Unii Europejskiej lub spoza niej.

Rząd Szkocji ściśle współpracuje ze sprzedawcami detalicznymi, branżą spożywczą i innymi podmiotami w łańcuchu dostaw, aby do minimum ograniczyć potencjalne zakłócenia w dostawach żywności i napojów.

Brak bezpieczeństwa żywnościowego

Niektóre rodziny w Szkocji zmagają się z niewystarczającymi środkami na żywność lub utrudnionym dostępem do żywności. Sytuację taką określa się jako brak bezpieczeństwa żywnościowego w gospodarstwie domowym.

Wyjście z Unii Europejskiej może spowodować, że niektóre artykuły spożywcze staną się droższe lub trudniej dostępne, co może negatywnie wpłynąć na tych, którzy najbardziej potrzebują pomocy.

Rząd Szkocji stale prowadzi działania mające na celu zwalczanie braku bezpieczeństwa żywnościowego. M.in. zwiększył środki funduszu Fair Food Fund do kwoty 3,5 mln funtów na lata 2019-20 i zainwestował dodatkowe 500 tys. funtów w projekt FareShare Scotland mający na celu [redystrybucję żywności](#).

Obecnie FareShare Scotland zaopatruje ponad 500 organizacji charytatywnych, w tym świetlice śniadaniowe dla dzieci, wydawanie obiadów dla osób starszych, ośrodki leczenia uzależnień alkoholowych i narkotykowych oraz schroniska dla bezdomnych i ofiar przemocy domowej.

Istnieje szereg możliwości uzyskania pomocy, jeżeli obawiasz się, że posiadane przez Ciebie środki mogą nie wystarczać na zakup żywności. Przykładowo, możesz być uprawniony/uprawniona do skorzystania ze [Scottish Welfare Fund Crisis Grant](#), pomocy udzielanej w sytuacjach kryzysowych. Szczegółowe informacje znajdują się poniżej.

Scottish Welfare Fund (Szkocki Fundusz Opieki Społecznej) wspiera finansowo rodziny i osoby o niskich dochodach mieszkające w Szkocji.

Skorzystać można z:

- [Crisis Grant](#) – zasiłku udzielanego osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych spowodowanych katastrofą (np. pożarem lub powodzią) lub nagłym przypadkiem (np. utratą pieniędzy lub nieoczekiwanymi wydatkami),
- [Community Care Grant](#) – zasiłku udzielanego jako pomoc w rozpoczęciu lub kontynuowaniu niezależnego życia w społeczeństwie.

[Informacji na temat wsparcia dostępnego w Twojej okolicy](#) udziela Citizens Advice Scotland (biuro porad obywatelskich).

Eksporterzy żywności

Wyjście z Unii Europejskiej bez porozumienia najprawdopodobniej będzie miało wpływ na szkockich producentów żywności i napojów eksportujących towary do państw UE.

Na niektóre produkty (np. wołowinę i baraninę) może zostać nałożone wysokie cło.

W odniesieniu do innych produktów (np. owoców morza) mogą powstać inne bariery, takie jak potrzeba posiadania dodatkowych zaświadczeń czy opóźnienia we wprowadzaniu produktów na rynek. Może to nieść za sobą konsekwencje finansowe.

[Strona internetowa Prepare for Brexit](#) została stworzona z myślą o szkockich przedsiębiorstwach i ma na celu pomoc w przygotowaniach do wyjścia z Unii Europejskiej. Znajdują się na niej informacje co należy zrobić, aby nadal móc eksportować towary do Unii Europejskiej.

Bezpieczeństwo i normy żywnościowe

Agencja rządowa Food Standards Scotland stale prowadzi działania przygotowujące do wyjścia z Unii Europejskiej, aby zagwarantować dalszą ochronę zdrowia publicznego.

Większość praw regulujących kwestie żywności w Szkocji pochodzi z prawodawstwa europejskiego. Przepisy te gwarantują, że żywność pochodząca z innego państwa jest bezpieczna.

Food Standards Scotland współpracuje z rządami Szkocji i Wielkiej Brytanii, aby zapewnić stosowanie takich samych środków bezpieczeństwa po wyjściu z Unii Europejskiej.

Agencja ta podejmuje również działania mające na celu ochronę osób mieszkających w Szkocji przed wszelkimi zakłóceniami w łańcuchu dostaw.

Dalsze informacje o działaniach tej agencji w zakresie przygotowań do wyjścia z Unii Europejskiej można znaleźć na stronie [Food Standards Scotland](#).

Dalsze informacje

Dalsze informacje możesz uzyskać na następujących stronach internetowych:

- [GOV.UK – Produkcja i oznakowanie żywności w przypadku braku porozumienia](#)
- [GOV.UK – Produkcja i przetwórstwo żywności ekologicznej w przypadku braku porozumienia](#)
- [GOV.UK – Ochrona nazw geograficznych żywności i napojów w przypadku braku porozumienia](#)
- [GOV.UK – Znaki jakości zdrowotnej na mięsie, rybach i nabiale w przypadku braku porozumienia](#)
- [GOV.UK – Import i eksport ryb w przypadku braku porozumienia](#)
- [GOV.UK – Rejestracja na potrzeby korzystania z uproszczonych procedur w imporcie w przypadku braku porozumienia](#)
- [Seafish – Poradnik dotyczący brexitu dla przemysłu rybnego](#)

Opieka zdrowotna i społeczna po wyjściu z Unii Europejskiej (leki i usługi)

Opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię (brexit) może mieć wpływ na życie osób mieszkających w Szkocji, w tym na opiekę zdrowotną i społeczną.

Obywatele brytyjscy

Jeżeli mieszkasz obecnie w Szkocji i jesteś obywatelem brytyjskim, wyjście z Unii Europejskiej nie będzie miało wpływu na Twoje prawo do opieki zdrowotnej i społecznej, w tym do korzystania z usług lekarzy ogólnych i szpitali. Jednakże jeżeli Wielka Brytania wystąpi z Unii Europejskiej bez porozumienia, służba zdrowia może się znaleźć pod dodatkową presją.

Ponadto mogą powstać opóźnienia na przejściach granicznych z Wielką Brytanią, co może wpłynąć na dostępność:

- niektórych leków,
- sprzętu medycznego (urządzeń i innego sprzętu wykorzystywanego w szpitalach oraz do innych potrzeb opieki zdrowotnej i społecznej),
- wyrobów jednorazowego użytku lub o krótkim okresie przydatności wykorzystywanych w szpitalach oraz do innych potrzeb opieki zdrowotnej i społecznej.

Choć całkowite uniknięcie konsekwencji dla pacjentów i inne osoby korzystające z usług może być niemożliwe, rząd brytyjski podejmuje działania w celu ich złagodzenia.

Rząd Szkocji ściśle współpracuje z rządem brytyjskim przy podejmowaniu tych działań i dąży do uwzględnienia potrzeb pacjentów i innych osób korzystających z usług opieki na terenie Szkocji.

Obywatele UE

Obywatele UE obecnie mieszkający w Szkocji zachowają prawo dostępu do opieki zdrowotnej i społecznej.

W szkockim sektorze opieki zdrowotnej i społecznej pracuje obecnie wielu obywateli UE i ich wkład jest bardzo ceniony.

Obywatele UE powinni nadal być w stanie pracować w tym sektorze, o ile złożą wniosek o nadanie statusu osoby osiedlonej przed 30 czerwca 2021 r.

Na stronie internetowej dotyczącej [obywateli UE mieszkających w Szkocji](#) można znaleźć najnowsze informacje w tym zakresie, w tym jak zarejestrować się w programie EU Settlement Scheme i jak skorzystać z nowego serwisu doradczego dla obywateli UE prowadzonego przez rząd Szkocji.

Dalsze informacje

Dalsze informacje możesz uzyskać na następujących stronach internetowych:

- [Strona kampanii rządu brytyjskiego Prepare for EU Exit](#), zawierająca informacje o ubezpieczeniach zdrowotnych na wyjazdy za granicę
- [Porady GOV.UK dotyczące przygotowań na wypadek wyjścia z Unii Europejskiej bez porozumienia](#), zawierające informacje dotyczące przepisów prawa i bezpieczeństwa leków, sprzętu medycznego i dóbr konsumpcyjnych
- [Porady GOV.UK dotyczące przygotowań sektora służby zdrowia i opieki na wypadek wyjścia z Unii Europejskiej bez porozumienia](#).

Bezpieczeństwo socjalne i finanse po wyjściu z Unii Europejskiej (świadczenia socjalne, renty, emerytury, pieniądze)

Opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię (brexit) może mieć wpływ na życie osób mieszkających w Szkocji, w tym na świadczenia, renty i emerytury.

Obywatele Wielkiej Brytanii mieszkający w Szkocji

Jeżeli jesteś obywatelem brytyjskim mieszkającym w Szkocji, Twoje prawo do świadczeń, rent i emerytur nie powinno ulec żadnej zmianie.

Obywatele UE mieszkający w Szkocji

Jeżeli jesteś obywatelem UE mieszkającym w Szkocji, Twoje prawo do świadczeń, rent i emerytur nie powinno ulec żadnej zmianie.

Niemniej jednak będziesz musiał(a) złożyć wniosek o nadanie statusu osoby osiedlonej przed 30 czerwca 2021 r. Na stronie dotyczącej [obywateli UE mieszkających w Szkocji](#) można znaleźć najnowsze informacje w tym zakresie, w tym jak zarejestrować się w programie EU Settlement Scheme.

Obywatele brytyjscy mieszkający w państwie członkowskim UE

Jeżeli jesteś obywatelem brytyjskim, ale mieszkasz obecnie na terenie innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Twoje prawo do świadczeń, rent i emerytur może zależeć od tego, czy umowa o wystąpieniu Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej zostanie przyjęta.

Jeżeli tak, prawo do świadczeń, rent i emerytur nie powinno ulec żadnej zmianie.

Jeżeli nie, zachowanie prawa do świadczeń, rent i emerytur może zależeć od tego, w jakim kraju przebywasz.

Jeżeli pobierasz świadczenia socjalne, renty lub emerytury od władz innego państwa niż Wielka Brytania, zalecamy skontaktowanie się z właściwą instytucją do spraw świadczeń, rent i emerytur w celu uzyskania dalszych informacji.

Strona GOV.UK oferuje [porady dla obywateli brytyjskich mieszkających w państwach członkowskich Unii Europejskiej](#).

Pomoc finansowa

Jeżeli masz problemy finansowe, możesz skorzystać z szeregu usług.

Dalsze informacje w zakresie [pomocy pieniężnej](#), radzenia sobie z długami i ze stresem temu towarzyszącym.

Badanie kondycji finansowej

Badanie kondycji finansowej (Financial Health Check) to usługa doradztwa finansowego oferowana osobom starszym i rodzinom z problemami finansowymi.

Pomaga ono dowiedzieć się, jak najlepiej wykorzystać swoje dochody i sprawdzić, czy nie przepłacasz za gaz, prąd czy internet.

Badanie pokazuje:

- jakie świadczenia Tobie przysługują,
- jak oszczędzać na rachunkach,
- do otrzymania jakich dalszych kwot możesz być uprawniony/uprawniona.

Możesz się skontaktować z doradcą ds. badań kondycji finansowej, dzwoniąc pod numer 0800 085 7145, lub spotkać się z nim osobiście [w lokalnym biurze porad obywatelskich \(Citizens Advice Bureau\)](#).

Scottish Welfare Fund

Scottish Welfare Fund (Szkocki Fundusz Opieki Społecznej) wspiera finansowo rodziny i osoby o niskich dochodach mieszkające w Szkocji.

Skorzystać można z:

- Crisis Grant – zasiłku udzielanego osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych spowodowanych katastrofą (np. pożarem lub powodzią) lub nagłym przypadkiem (np. utratą pieniędzy lub nieoczekiwanymi wydatkami),
- Community Care Grant – zasiłku udzielanego jako pomoc w rozpoczęciu lub kontynuowaniu niezależnego życia w społeczeństwie.

[Dalsze informacje o Scottish Welfare Fund.](#)

Dalsze informacje

Dalsze informacje możesz uzyskać na następujących stronach internetowych:

- [GOV.UK – Informacje dotyczące świadczeń, rent i emerytur dla obywateli UE mieszkających w Wielkiej Brytanii w przypadku braku porozumienia](#)
- [GOV.UK – Informacje dotyczące świadczeń, rent i emerytur dla obywateli Wielkiej Brytanii mieszkających w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej w przypadku braku porozumienia.](#)

Mieszkalnictwo (socjalne i prywatne) po wyjściu z Unii Europejskiej

Opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię (brexit) może mieć wpływ na życie osób mieszkających w Szkocji, w tym na kwestie mieszkaniowe.

Obywatele brytyjscy

Jeżeli jesteś obywatelem brytyjskim obecnie mieszkającym w Szkocji, wyjście z Unii Europejskiej nie wpłynie na:

- Twoje prawo do ubiegania się o mieszkanie socjalne, oraz
- Twoje prawo do najmu nieruchomości w sektorze prywatnym (od właściciela lub pośrednika).

Obywatele UE

Jeżeli jesteś obywatelem UE obecnie mieszkającym w Szkocji i posiadasz status osoby osiedlonej (settled status), wyjście z Unii Europejskiej nie wpłynie na:

- Twoje prawo do ubiegania się o mieszkanie socjalne,
- Twoje prawo do najmu nieruchomości w sektorze prywatnym (od właściciela lub pośrednika).

Obywatele UE muszą złożyć wniosek o nadanie statusu osoby osiedlonej do 30 czerwca 2021 r. Na stronie dotyczącej [obywateli UE mieszkających w Szkocji](#) można znaleźć najnowsze informacje w tym zakresie, w tym jak zarejestrować się w programie EU Settlement Scheme.

Jeżeli nie posiadasz statusu osoby osiedlonej, możesz utracić obecnie przysługujące Tobie prawa wynikające ze swobody przemieszczania się.

Na [stronie rządu brytyjskiego można uzyskać informacje i porady](#) w kwestii praw obywateli UE w Wielkiej Brytanii po wystąpieniu z Unii Europejskiej.

Właściciele mieszkań

Jeżeli prywatnie wynajmujesz mieszkanie w Szkocji, wyjście z Unii Europejskiej nie wpłynie na warunki wynajmowania. Zarówno obywatele brytyjscy, jak i UE powinni mieć nadal prawo do najmu Twojego mieszkania.

W Anglii wprowadzono ostatnio nowe przepisy dotyczące prawa do najmu, na mocy których prywatni właściciele mają obowiązek zweryfikować, czy najemca, któremu wynajmują mieszkanie, ma pozwolenie na pobyt w Wielkiej Brytanii.

Przepisy te nie obowiązują jeszcze w Szkocji, a zatem szkoccy prywatni właściciele nie muszą dokonywać takiej weryfikacji.

Dalsze informacje

Dalsze informacje możesz uzyskać na następujących stronach internetowych:

- [Najem w Szkocji – Informacje dla najemców](#)
- [Najem w Szkocji – Informacje dla wynajmujących](#)
- [Doradztwo w kwestii wynajmowania dla szkockich wynajmujących](#)
- [Prawa mieszkaniowe w Szkocji.](#)

Wymiar sprawiedliwości i bezpieczeństwo po wyjściu z Unii Europejskiej

Opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię (brexit) może mieć wpływ na życie osób mieszkających w Szkocji, w tym na wymiar sprawiedliwości.

System i organy wymiaru sprawiedliwości w Szkocji pełnią istotną rolę w zakresie:

- ochrony praw osób fizycznych,
- prowadzenia śledztw w sprawie przestępstw,
- ścigania przestępstw.

Wyjście z Unii Europejskiej może w pewnym stopniu wpłynąć na wymiar sprawiedliwości. Jednakże rząd Szkocji wraz ze szkockimi organami wymiaru sprawiedliwości będzie nadal robić wszystko, aby zapewnić bezpieczeństwo obywateli.

Wyjście z Unii Europejskiej może wpłynąć na sposób, w jaki szkockie instytucje wymierzają sprawiedliwość i chronią społeczeństwo. Niemniej jednak rząd Szkocji dąży, w miarę możliwości, do zagwarantowania, aby wyjście z Unii Europejskiej nie wpłynęło na współpracę transgraniczną z Unią, tak aby policja i organy wymiaru sprawiedliwości Szkocji nadal mogły skutecznie zwalczać przestępczość transgraniczną.

Przestępstwa z nienawiści

Niezależnie od koloru skóry, rasy, czy pochodzenia, wszyscy powinni się czuć mile widziani w Szkocji.

Przestępstwa popełnione ze względu na niepełnosprawność, płeć, rasę, orientację seksualną, religię czy przekonania ofiary są przestępstwami z nienawiści i należy je zgłaszać na policję.

Do przestępstw z nienawiści zalicza się:

- stosowanie gróźb,
- ataki słowne, zniewagi i wyzwiska,
- napaść,
- rabunek,
- uszkodzenie mienia,
- nawoływanie innych osób do popełniania przestępstw z nienawiści,
- nękanie,
- wirtualną przemoc na stronach takich jak Facebook lub Twitter.

Zgłaszanie przestępstw z nienawiści na policję

Jeżeli ma miejsce przestępstwo lub ktoś znajduje się w sytuacji bezpośredniego zagrożenia, należy zadzwonić na numer 999.

Jeżeli zdarzenie nie jest pilne, należy zadzwonić na numer 101 lub [skontaktować się z lokalnym posterunkiem policji](#).

Można również zgłaszać [przestępstwa z nienawiści online](#).

[Jeżeli jesteś ofiarą przestępstwa z nienawiści](#), możesz skorzystać z platformy informacyjnej i doradczej dla ofiar Victim Information and Advice Service. Za pomocą platformy:

- uzyskasz informacje o tym, jak działa system wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych i czego możesz się spodziewać,
- uzyskasz dostęp do aktualnych informacji dotyczących przebiegu Twojej sprawy,
- możesz skontaktować się z innymi służbami wspierającymi ofiary i ich rodziny.

Jeżeli nie chcesz osobiście rozmawiać z policją

Przestępstwo z nienawiści można zgłosić bez kontaktowania się z policją za pośrednictwem [ośrodków anonimowych zgłoszeń przestępstw \(third party reporting centres\)](#) – np. spółdzielni mieszkaniowej lub biura wsparcia dla ofiar. Przy pomocy wyszkolonego personelu możesz złożyć zawiadomienie na policję, jeżeli tego sobie życzysz. Personel może również to uczynić w Twoim imieniu.

Jeżeli życzysz sobie zgłosić popełnienie przestępstwa anonimowo, możesz również skontaktować się z organizacją [Crimestoppers](#), dzwoniąc pod numer **0800 555 111**. Organizacja przekaze szczegóły dotyczące przestępstwa policji.

[Dalsze informacje o opłatach za połączenia](#)

Wsparcie

Niezależnie od tego, czy zgłosisz przestępstwo z nienawiści, możesz uzyskać informacje od instytucji Victim Support Scotland oraz skorzystać z oferowanej przez nią pomocy emocjonalnej i praktycznej.

[Victim Support Scotland](#)

Tel.: 0345 603 9213 (Pon.-Pt., 8:00-20:00)

[Dalsze informacje dotyczące wsparcia i pomocy dla ofiar przestępstw z nienawiści.](#)

Dalsze informacje

[Miejsce Szkocji w Europie: bezpieczeństwo, współpraca sądowa i organy ścigania](#) to dokument sporządzony przez rząd Szkocji szczegółowo tłumaczący znaczenie utrzymywania bliskiej współpracy z Unią Europejską dla potrzeb bezpieczeństwa, egzekwowania prawa i wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych.

Edukacja po wyjściu z Unii Europejskiej (usługi, kwalifikacje, finansowanie)

Opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię (brexit) może mieć wpływ na życie osób mieszkających w Szkocji, w tym na kwestie edukacji.

Wczesna edukacja i opieka nad dziećmi

Wyjście z Unii Europejskiej najprawdopodobniej nie wpłynie znacząco na kwestię wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi w Szkocji.

Wśród osób zawodowo zajmujących się wczesną edukacją i opieką nad dziećmi znajdują się obywatele UE. Wyjście z Unii Europejskiej nie będzie miało wpływu na ich prawo do pracy w tym sektorze.

Osoby w różnym wieku, o różnych kwalifikacjach i różnego pochodzenia będą nadal zachęcane do ubiegania się o pracę w edukacji dla najmłodszych i opiece nad dziećmi.

Niemniej jednak obywatele UE muszą złożyć wniosek o nadanie statusu osoby osiedlonej do 30 czerwca 2021 r. Na stronie dotyczącej [obywateli UE mieszkających w Szkocji](#) można znaleźć najnowsze informacje w tym zakresie, w tym jak zarejestrować się w programie EU

Settlement Scheme i jak skorzystać z nowego serwisu doradczego dla obywateli UE prowadzonego przez rząd Szkocji.

Szkoły

Wyjście z Unii Europejskiej nie powinno mieć wpływu na działalność szkół.

Szkołami zarządzają władze lokalne. Jeżeli masz wątpliwości, jak wyjście z Unii Europejskiej może wpłynąć na szkołę, do której uczęszczają Twoje dzieci, [skontaktuj się z władzami lokalnymi](#), aby dowiedzieć się więcej o planach związanych z UE w Twojej okolicy.

Egzaminy i kwalifikacje

Wszystkie egzaminy organizowane przez szkocki urząd ds. kwalifikacji Scottish Qualifications Authority (SQA), które mają się odbyć w 2019 roku, po wyjściu z Unii Europejskiej będą przebiegać normalnie.

Kwalifikacje nadawane przez SQA są powszechnie uznawane zarówno w Unii Europejskiej, jak i poza nią. Po wyjściu z UE nie ulegnie to zmianie.

Nauczyciele

Wszyscy nauczyciele w Szkocji muszą być zarejestrowani w General Teaching Council for Scotland (Generalnej Radzie ds. Nauczania w Szkocji), aby mieć prawo do zatrudnienia w oświacie.

Rada nadal przyjmuje wnioski o wpis do rejestru od nauczycieli z Unii Europejskiej.

Niemniej jednak obywatele UE będą musieli złożyć wniosek o nadanie statusu osoby osiedlonej do 30 czerwca 2021 r. Na stronie dotyczącej [obywateli UE mieszkających w Szkocji](#) można znaleźć najnowsze informacje w tym zakresie, w tym jak zarejestrować się w programie EU Settlement Scheme i jak skorzystać z nowego serwisu doradczego dla obywateli UE prowadzonego przez rząd Szkocji.

Szkoły wyższe i uniwersytety

Rząd Szkocji spodziewa się, że wpływ wyjścia z Unii Europejskiej na edukację w szkołach wyższych i uniwersytetach, w tym na personel akademicki i studentów, będzie znaczący, jednakże nie jest jeszcze znana pełna jego skala.

Rząd Szkocji ogłosił, że studenci z Unii Europejskiej, którzy spełniają niezbędne wymagania i studiują w roku akademickim 2019/20 w szkole wyższej lub na uniwersytecie w Szkocji,

mają prawo do otrzymania wsparcia finansowego na pokrycie czesnego za całość programu studiów.

Oto treść oświadczenia Student Awards Agency Scotland (SAAS) opublikowanego na stronie internetowej agencji:

Studenci rozpoczynający naukę w roku akademickim 2019/20

1 lutego 2018 r. rząd Szkocji potwierdził, że pokryje koszty czesnego za całość programu studiów dla studentów z Unii Europejskiej, którzy spełniają niezbędne wymagania i rozpoczynają swój program studiów w roku akademickim 2019/20.

Zobowiązanie rządu do zagwarantowania studentom z Unii Europejskiej możliwości bezpłatnego kształcenia w roku akademickim 2019/20 dotyczy wszystkich spełniających warunki obywateli UE i i osób zrównanych z nimi prawami, w zakresie programów dalszego kształcenia, szkolnictwa wyższego (w tym edukacji pielęgniarstwa) oraz kształcenia podyplomowego, które do tej pory otrzymywały finansowanie czesnego od rządu Szkocji.

Studenci rozpoczynający naukę w roku akademickim 2020/21

Rząd Szkocji nie może obecnie potwierdzić naszej polityki finansowania czesnego dla obywateli Unii Europejskiej i grup powiązanych rozpoczynających programy studiów w roku akademickim 2020–2021. Czekamy na wyniki negocjacji między rządem Wielkiej Brytanii a Unią Europejską.

Wiemy jednak, że obecni, jak i przyszli studenci rozważają już, gdzie chcieliby studiować w roku akademickim 2020–2021. Będziemy służyć bardziej szczegółowymi poradami, gdy tylko będzie to możliwe.

Dalsze informacje dostępne są [na stronie internetowej SAAS](#).

Na wypadek wyjścia z Unii Europejskiej bez porozumienia, rząd brytyjski złożył gwarancje związane z programami:

- Horizon 2020 (dalsze informacje na stronie [GOV.UK](#)),
- Erasmus+ (dalsze informacje na stronie [GOV.UK](#)).

Dalsze informacje

Dalsze informacje możesz uzyskać na następujących stronach internetowych:

- [Wspólne oświadczenie szkockich organów szkolnictwa na temat wyjścia z Unii Europejskiej](#)
- [GOV.UK – Studiowanie w Unii Europejskiej po wystąpieniu Wielkiej Brytanii z UE](#)

- [GOV.UK – Świadczenie usług, w tym usług świadczonych przez wykwalifikowanych specjalistów, w przypadku braku porozumienia](#)
- [GOV.UK – Gwarancja rządu dotycząca finansowanych przez Unię Europejską programów w przypadku braku porozumienia](#)
- [GOV.UK – Program Erasmus+ w Wielkiej Brytanii w przypadku braku porozumienia](#)
- [Miejsce Szkocji w Europie: nauka i badania](#)
- [Polityka rządu brytyjskiego dotycząca praw obywateli UE w Wielkiej Brytanii i praw obywateli Wielkiej Brytanii w UE](#)
- [Scottish Funding Council \(Szkocka Rada ds. Finansowania\)](#)
- [Raport Scottish Funding Council dotyczący wyjścia z Unii Europejskiej](#)
- [Scottish Qualifications Authority](#)
- [Organizacja zrzeszająca szkockie władze lokalne COSLA.](#)

Transport po wyjściu z Unii Europejskiej (podróże i przewóz)

Opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię (brexit) może mieć wpływ na życie osób mieszkających w Szkocji, w tym na kwestie podróżowania do i z państw członkowskich Unii Europejskiej po 29 marca 2019 r.

Rząd Szkocji spodziewa się, że po wyjściu z Unii Europejskiej kontynuowany będzie międzynarodowy przewóz pasażerów drogą lotniczą, morską, lądową i kolejową (Eurotunel). Jednakże wymagane mogą być inne dokumenty podróży. Ponadto właściciele zwierząt domowych muszą z wyprzedzeniem poczynić odpowiednie przygotowania, jeżeli chcą podróżować ze swoimi zwierzętami.

Prawa pasażerów nie ulegną zmianie.

[Porady w tej kwestii](#) dostępne są na stronie GOV.UK.

Jazda samochodem w Unii Europejskiej

Jeżeli posiadasz brytyjskie prawo jazdy i zamierzasz podróżować samochodem na terenie Unii Europejskiej po 29 marca 2019 r., może zajść konieczność wystąpienia z wnioskiem o wydanie międzynarodowego prawa jazdy i posiadania przy sobie tego dokumentu podczas podróży.

[Porady w tej kwestii](#) dostępne są na stronie GOV.UK.

Ponadto może zająć konieczność wystąpienia z wnioskiem o wydanie Zielonej Karty i posiadania przy sobie tego dokumentu podczas podróży jako dowodu ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, jeżeli będziesz podróżować na terenie:

- Unii Europejskiej,
- Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Islandii, Liechtensteinu i Norwegii),
- Andory, Serbii lub Szwajcarii.

[Porady w tej kwestii](#) dostępne są na stronie GOV.UK.

Przewoźnicy

Przewoźników podróżujących na terenie Unii Europejskiej po 29 marca 2019 r. mogą czekać zmiany w zakresie wymaganych licencji, zezwoleń i kwalifikacji.

Dalsze informacje można uzyskać od właściwego stowarzyszenia branżowego lub [na stronie rządu brytyjskiego](#).

Paszporty

Jeżeli Wielka Brytania wystąpi z Unii Europejskiej bez porozumienia, zasady podróżowania do większości państw Europy obowiązujące dla posiadaczy paszportów brytyjskich ulegną zmianie.

Jeżeli chcesz podróżować do państw członkowskich Unii Europejskiej po 29 marca 2019 r., będzie trzeba posiadać paszport ważny przez co najmniej 6 miesięcy od dnia przybycia do danego państwa.

Dalsze informacje o tym jakich państw to dotyczy, dostępne są w [poradach](#) znajdujących się na stronie GOV.UK.

Wspólna strefa podróżowania Common Travel Area obejmująca Wielką Brytanię i Irlandię nadal będzie obowiązywać. [Dalsze informacje w tej kwestii dostępne są na stronie GOV.UK](#).

Podróżowanie ze zwierzętami domowymi

Wraz z wyjściem z Unii Europejskiej zajdą zmiany, które mogą Ciebie dotyczyć, jeżeli zamierzasz podróżować ze zwierzęciem domowym na terenie Unii Europejskiej po 29 marca 2019 r.

Należy zasięgnąć porady weterynarza co najmniej 4 miesiące przed podróżą (lub tak szybko, jak to możliwe). Jeżeli Wielka Brytania opuści Unię Europejską bez porozumienia, może zająć konieczność przedsięwzięcia dodatkowych kroków z odpowiednim wyprzedzeniem.

Na stronie GOV.UK dostępne są bardziej szczegółowe [wskazówki w tej kwestii](#).

Podróż drogą lotniczą, morską, autokarem i koleją

Twoje prawa po 29 marca 2019 r. nie ulegną zmianie w zakresie podróży drogą lotniczą, morską, autokarem, koleją lub Eurotunelem.

[Na stronie rządu brytyjskiego dostępne są dalsze informacje w tej kwestii.](#) Również skontaktuj się z wyprzedzeniem z organizatorem Twojego wyjazdu w celu uzyskania aktualnych informacji o podróży.

Rząd brytyjski i Komisja Europejska utrzymują, że po 29 marca 2019 r. kontynuowane będą loty między Wielką Brytanią a Unią Europejską, niezależnie od następstw wyjścia z Unii Europejskiej. Nadal jednak nie do końca wiadomo, czy linie lotnicze będą mogły wprowadzać nowe trasy przelotów i czy więcej lotów będzie mogło kursować na istniejących trasach.

Komisja Europejska stwierdziła również, że w okresie przejściowym (w którym Wielka Brytania nie będzie częścią Unii Europejskiej, ale nadal będzie stosowała się do jej przepisów, podczas gdy zawierane są nowe ustalenia) nie zajdzie żadna zmiana w warunkach podróży i wczasowicze nie będą potrzebowali wiz.

Niemniej jednak warto się upewnić, czy posiadasz paszport ważny przez co najmniej 6 miesięcy od daty podróży. Jeżeli podróżujesz lub zamierzasz podróżować po Europie kontynentalnej ze zwierzęciem domowym, musisz poczynić odpowiednie przygotowania, zgodnie z wyjaśnieniami na tej stronie. Szczegółowe kwestie dotyczące podróży muszą jeszcze zostać uzgodnione. Niniejsza strona będzie aktualizowana.

[Na stronie GOV.UK znajduje się więcej porad](#) na temat przyszłości lotów do i z Wielkiej Brytanii w przypadku braku porozumienia.

Dalsze informacje

Dalsze informacje możesz uzyskać na następujących stronach internetowych:

- [Porady GOV.UK dotyczące transportu po wyjściu z Unii Europejskiej](#)
- [Prepare for Brexit](#) – strona z informacjami dla przedsiębiorstw
- [GOV.UK – Informacje brytyjskiego Ministerstwa Transportu w kwestii przygotowań do wyjścia z Unii Europejskiej bez porozumienia](#) – szereg powiadomień technicznych dotyczących planów, które mają zostać wprowadzone w życie, jeżeli Wielka Brytania opuści UE bez porozumienia
- [ABTA – porady dla podróżnych w związku z wyjściem z Unii Europejskiej.](#)

Środowisko naturalne po wyjściu z Unii Europejskiej (ochrona środowiska, przepisy środowiskowe)

Opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię (brexit) może mieć wpływ na życie osób mieszkających w Szkocji, w tym na przepisy z zakresu ochrony środowiska.

W Szkocji obowiązują przepisy mające na celu ochronę środowiska, podparte przepisami i normami europejskimi. Wyjście z Unii Europejskiej może mieć wpływ na stosowanie tych przepisów i norm europejskich.

Rząd Szkocji dąży do zagwarantowania, aby Szkocja nadal spełniała unijne normy środowiskowe po wyjściu z Unii.

Obecnie wprowadzane są poprawki w przepisach środowiskowych, tak aby ich stosowanie w kluczowych obszarach nie uległo zmianie. W tej kwestii rząd Szkocji współpracuje z instytucjami publicznymi, takimi jak Scottish Environment Protection Agency (Szkocka Agencja Ochrony Środowiska) czy organizacja ochrony szkockiego dziedzictwa naturalnego Scottish Natural Heritage.

Do obszarów tych zalicza się:

- jakość powietrza,
- substancje chemiczne,
- powódzie,
- ochronę siedlisk i gatunków,
- hałas,
- zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrolę,
- statystyki i dane,
- odpady,
- wodę,
- zarządzanie dziką fauną i florą.

Dalsze informacje

Dalsze informacje możesz uzyskać na następujących stronach internetowych:

- [Brexit: Powiadomienia dla Parlamentu Szkockiego](#) – wykaz wszystkich zmian prawnych dotyczących środowiska do tej pory uzgodnionych między rządem Szkocji a rządem brytyjskim
- [GOV.UK – Podtrzymanie norm środowiskowych w przypadku braku porozumienia](#)
- [Scottish Environment Protection Agency \(Szkocka agencja ochrony środowiska, SEPA\)](#)

- [Organizacja ochrony szkockiego dziedzictwa naturalnego Scottish Natural Heritage \(SNH\)](#) – na stronie można znaleźć dalsze informacje w kwestii ochrony natury w Szkocji
- [PrepareforBrexit.scot](#) – strona z poradami dla przedsiębiorstw, w tym dla eksporterów.

Podatki po wyjściu z Unii Europejskiej

Opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię (brexit) może mieć wpływ na życie osób mieszkających w Szkocji, w tym na niektóre podatki, a w szczególności na podatki płacone przez przedsiębiorstwa prowadzące handel transgraniczny.

Podatki lokalne i pobierane przez rząd szkocki

Istnieją trzy rodzaje podatków obowiązujących w Szkocji – podatki lokalne, pobierane przez rząd szkocki i zastrzeżone.

Do podatków zarządzanych i pobieranych przez władze lokalne zalicza się:

- podatek lokalny od nieruchomości,
- podatek komunalny od nieruchomości niemieszkalnych.

Do podatków będących w kompetencji rządu Szkocji zaliczają się:

- szkocki podatek dochodowy (tylko stopy podatku i progi podatkowe),
- podatek od nabycia gruntów i nieruchomości,
- szkocki podatek od składowania odpadów.

Wyjście z Unii Europejskiej najprawdopodobniej nie wpłynie bezpośrednio na podatki lokalne i pobierane przez rząd szkocki.

Dalsze informacje w kwestii [podatku lokalnego od nieruchomości](#), [podatków pobieranych przez rząd w Szkocji](#) oraz [szkockich podatków dochodowych](#).

Podatki zastrzeżone

Podatki zastrzeżone to podatki będące w kompetencji rządu Wielkiej Brytanii. Do nich zalicza się:

- VAT,
- składki na ubezpieczenie społeczne,
- podatek dochodowy od osób prawnych.

Podatki zastrzeżone (zwłaszcza VAT) mogą ulec zmianie po wyjściu z Unii Europejskiej. Może to nieść za sobą konsekwencje dla obywateli Wielkiej Brytanii i przedsiębiorstw brytyjskich.

Szczegóły zależą od przebiegu procesu opuszczania Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię. Rząd Szkocji monitoruje postępy i będzie o nich informował na bieżąco.

Dalsze informacje

Dalsze informacje możesz uzyskać na następujących stronach internetowych:

- [PrepareforBrexit.scot](https://www.prepareforbrexit.scot) – strona zawierająca informacje dla właścicieli przedsiębiorstw pomocne w przygotowywaniu się do wyjścia z Unii Europejskiej, w tym informacje dotyczące podatków
- [HM Revenue & Customs \(Królewski Urząd Podatkowy i Celny\)](https://www.hmrc.gov.uk).

Działalność gospodarcza po wyjściu z Unii Europejskiej

Opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię (brexit) może mieć wpływ na życie osób mieszkających w Szkocji, w tym na działalność gospodarczą.

[PrepareforBrexit.scot](https://www.prepareforbrexit.scot) to strona skierowana do wszystkich szkockich przedsiębiorstw. Zawiera ona informacje i porady, które stanowią pomoc w przygotowywaniu się przedsiębiorstw do wyjścia z Unii Europejskiej.

Strona oferuje:

- możliwość przeprowadzenia samodzielnej oceny,
- dostęp do szeregu doradców,
- listę kontrolną 15 metod umożliwiających przygotowanie przedsiębiorstwa na wyjście z Unii Europejskiej,
- informacje dotyczące wydarzeń, warsztatów i budowania bazy kontaktów,
- informacje dotyczące wsparcia finansowego na potrzeby opracowania i zrealizowania planów związanych z wyjściem z Unii Europejskiej,
- odnośniki do najnowszych porad rządu Wielkiej Brytanii dla przedsiębiorstw.

[Zapraszamy na stronę PrepareforBrexit.scot](https://www.prepareforbrexit.scot)

Pracownicy będący obywatelami UE

Jeżeli jesteś pracodawcą zatrudniającym obywateli UE, powinieneś/powinnaś upewnić się, że pracownicy ci wiedzą, co należy zrobić w celu pozostania na terenie Wielkiej Brytanii.

Wszyscy obywatele UE mieszkający w Wielkiej Brytanii (poza obywatelami Irlandii) muszą zarejestrować się w programie EU Settlement Scheme, jeżeli nadal chcą mieszkać na terenie Wielkiej Brytanii po 30 czerwca 2021 r. Dotyczy to również obywateli:

- Norwegii,
- Islandii,
- Liechtensteinu,
- Szwajcarii.

Na stronie dotyczącej [obywateli UE po wyjściu z Unii Europejskiej](#) można znaleźć dalsze informacje o tym, czego powinni być świadomi pracownicy i jak mogą zarejestrować się w programie EU Settlement Scheme.

Rząd brytyjski oferuje również [zestaw narzędzi dla pracodawców w zakresie programu EU Settlement Scheme](#). Dzięki zestawowi pracodawcy dowiedzą się, jak wesprzeć pracowników z Unii Europejskiej oraz jak pomóc im i ich rodzinom w kwestii rejestracji w programie EU Settlement Scheme.

Strona [PrepareforBrexit.scot](#) zawiera również informacje, które stanowią pomoc dla szkockich przedsiębiorstw w zapewnianiu dobrego przygotowania pracowników z UE do wyjścia z Unii Europejskiej.